

аналітичних процедур, методів збирання даних та аналізу інформації; проведення необхідних процедур для отримання аудиторських доказів; чіткість ведення робочої документації; відображення в робочих документах достовірних і достатніх доказів, необхідних для підтвердження висновків та реконструкцій; удосконалення методологічної бази державного фінансового контролю шляхом розробки методичних рекомендацій щодо різних напрямів контролю; проведення спільних і паралельних контрольних заходів; впровадження постійних курсів підвищення кваліфікації працівників органів ДФК [3].

Отже, система державного фінансового контролю, не зважаючи на певні успіхи, все ще перебуває у стані розвитку та реформування, і підвищити її ефективність можливо шляхом впровадження системи управління якістю державного фінансового контролю, для побудови дійсно цілісної системи необхідно, по-перше, щоб вона розвивалася у повній відповідності до тих цілей, для досягнення яких створюється, по-друге, у рамках цього цілого має бути забезпечено певну взаємодію усіх її елементів. ДФК має бути єдиною і цілісною, оскільки її побудову визначає принцип єдності бюджетної системи, дотримання якого має базуватись на єдиних законодавчих нормах, принципах і вимогах функціонування, на вирішенні поставлених завдань щодо контролю за коштами державного та місцевих бюджетів з чітким розмежуванням функцій та повноважень органів державного фінансового контролю [4].

Список використаних джерел:

1. Микитюк І.С. Система управління якістю державного фінансового контролю / І.С. Микитюк // Вісник Київ. нац. торг.-екон. у-н. – 2008. – № 3. – С. 41-48.
2. Микитюк І.С. Основні вимоги до побудови єдиної системи державного фінансового контролю / І.С. Микитюк // Світ фінансів. – 2006. – Вип. 2(7). – С. 109-113.
3. Симоненко В. К. Основи єдиної системи державного фінансового контролю в Україні. – К.: Знання України, 2006. – 280 с.
4. Шутов М. І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика): Монографія. – К.: Знання. – 124 с.

Дзекан В.В.

студентка,

Білоцерківський національний аграрний університет

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Активний розвиток вітчизняної економіки безпосередньо залежить від ефективності роботи вітчизняного ринку цінних паперів. Дослідження розвитку цього сегменту та динаміку його тенденцій дозволить чітко визначити основні проблеми, що гальмують інвестиційні процеси та

визначити ряд механізмів і методів щодо вдосконалення процесів повного становлення вітчизняного ринку цінних паперів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу проблемі формування та розвитку ринку цінних паперів приділяють як вітчизняні, так і західні вчені-економісти: В.Базилевич, З.Варналів, О. Василик, В. Корнеєв, О. Мозговий, В.Оскольський, Дж. Долан, К.Форбс та ін. [1, с. 75].

Найважливішим етапом реформування економіки країни є створення ефективного ринку капіталу. Будь-які великомасштабні перетворення в економічній сфері залишаються незавершеними, якщо не буде створено конкурентоспроможного фінансового сектора і ринку капіталу, який буде здатний мобілізувати, перерозподіляти і надавати реформованій економіці необхідні інвестиційні ресурси.

В Україні створені передумови для активного використання можливостей ринку цінних паперів: розбудовано базові інфраструктури, запроваджено регуляторну політику, обґрунтовані та прийняті відповідні законодавчі акти, суб'єктний та інструментальний склад, тощо. Проте, не всі можливості даного ринку використовуються повністю. У певній мірі це можна пояснити історією його становлення, впливом національних і глобальних (таких, як фінансова криза) чинників, тенденціями сучасного розвитку і т. д.

Протягом 1991–2010 років в Україні спостерігалось формування специфічних тенденцій, що відображають особливості процесів розвитку фондового ринку. Аналізуючи динаміки ринку цінних паперів в Україні, можна виділити такі основні етапи його становлення та розвитку:

- 1) 1991–1995 рр. «Неорганізоване становлення»;
- 2) 1996 – середина 1998 рр. «Якісна активізація»;
- 3) друга пол. 1998 – перший квартал 1999 рр. «Катастрофічний спад»;
- 4) другий квартал 1999-2002 рр. «Пожвавлення»;
- 5) 2003–2007 рр. «Граничний ринок»;
- 6) з 2008 року і по сьогодні – «Кризова загроза» [2, с. 13].

В цілому динаміка обсягів випуску цінних паперів в Україні протягом 1998–2008 років спостерігається тенденція до зростання (за останні 11 років, коефіцієнт зростання складав 24,8 разів), але вона не має стабільного розвитку, що підтверджується досить хаотичними змінами у темпах приросту. Це обумовлене досить нестабільним економічним розвитком як України в цілому, так і фондовим ринком зокрема.

Найважливішим джерелом залучення фінансових ресурсів на ринку цінних паперів виступали такі інструменти, як акції, облігації підприємств та інвестиційні сертифікати. Така тенденція триває, практично, вже 10 років (2000–2009 рр.). Третій рік поспіль обсяг торгівлі цінними паперами на фондовому ринку у 2009 році (як і у 2007–2008 рр.) перевищив обсяги у таких сферах, як виробництво продукції сільського господарства, виробництво промислової продукції та будівництво [3].

Наприкінці 2009 р. загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів становив 740,06 млрд. грн.

Прослідковується зростання загального обсягу зареєстрованих випусків цінних паперів від 25% (як у 2002 р.) до 45% (як у 2007 р.) на рік і протягом 2000- 2009 рр. він зріс більше, ніж у 16 разів. У 2009 році здійснено випуски цінних паперів на суму 162,68 млрд. грн., у тому числі: акцій – 101,07 млрд. грн.; облігацій підприємств – 10,11 млрд. грн.; облігацій місцевих позик – 370,00 млн. грн.; опціонів – 6,55 млн. грн.; інвестиційних сертифікатів КУА пайовими інвестиційними фондами – 47,21 млрд. грн.; акцій корпоративними інвестиційними фондами – 3,90 млрд. грн.; сертифікатів фонду операцій з нерухомістю – 8,0 млн. грн.

В цілому, структура випущених у 2009 році цінних паперів має наступний вигляд: акції – 62,13%, інвестиційні сертифікати КУА ПІФ – 29,02% та облігації підприємств – 6,21% . Практично в усі роки досліджуваного періоду (2000-2009 рр.) акції традиційно мали найвищу питому вагу на фоні інших інструментів.

Спостерігається тенденція щодо регулярного спаду випусків акцій кожні три роки, а потім їх зростання майже однаковими темпами. На фоні стабільної і позитивної динаміки зростання обсягу зареєстрованих випусків акцій, їх питома вага у структурі найбільш значних за обсягами випусків цінних паперів вперше за останні п'ять років зросла до 62%, тоді як до 2009 р. невпинно знижувалася (від рекордних 98% у 2000 р. – до 33% у 2008 р.) і поступалася інвестиційним сертифікатам КУА ПІФ та облігаціям.

За період 2002-2010 рр. найбільшу частку в обсягах випуску цінних паперів, займають акції та облігації підприємств, але якщо для акцій характерним є скорочення випуску в 3 рази, то ринок облігацій в Україні демонструє темпи приросту і показує збільшення обсягів випуску у 28 разів. Зазначимо, якщо у 2002 р. у структурі обсягів випуску акції займали 98,36%, а облігації підприємств – 0,72%, то в 2010 р. акції займали 30,15% та облігації – 20,48% [4, с. 34].

Аналізуючи тенденції розвитку ринку цінних паперів України, можна зробити такі висновки. Сьогодні Україна має унікальну історичну можливість не повторювати еволюційний шлях спроб і помилок інших країн, а відразу, урахувавши свою специфіку, розвивати ринок цінних паперів за вищими світовими зразками, що вже існують. Стратегічним завданням на майбутній період має стати підвищення ліквідності, надійності та прозорості ринку цінних паперів України через: – сприяння надходженню інвестицій у реальний сектор економіки; – застосування рейтингування інститутів фондового ринку та емітованих цінних паперів; – підвищення ефективності системи організованої торгівлі, яка б визначала реальну вартість цінних паперів вітчизняних емітентів через моноцентричну біржову систему; – концентрацію й централізацію торгівлі корпоративними цінними паперами українських емітентів на організованому ринку на засадах конструктивної конкуренції й інновацій; – створення умов для підвищення конкурентоспроможності ринку цінних паперів України з подальшою його інтеграцією в міжнародні ринки капіталу.

Список використаних джерел:

1. Ватаманюк З. Г. Перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні / З.Г. Ватаманюк, Н.В. Приказнюк, О.В. Баула // Фінансова України. – 2007. – № 5. – С. 75-85.
2. Шапран В. Ринок цінних паперів в Україні: функціональні особливості розвитку / В. Шапран // Фондовий ринок. – 2002. – № 11. – С. 13-17.
3. Річний звіт ДКЦПФР за 2009 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ssmc.gov.ua/UserFiles/File/annual_report/2009-2.zip
4. Звіт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2009 рік // Інвест-Газета Нормативна база – 2010. – № 37. – С. 34-37.

Камбур Ю.В.

студент,

Науковий керівник: Кузнєцова Л.В.

доктор економічних наук, професор,

Одеський національний економічний університет

ОЦІНКА ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАНЬ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Одним із напрямків вирішення проблем подолання кризових явищ та проблем капіталізації у банківській системі України є розвиток процесів консолідації капіталу банків на засадах злиття та поглинань [1]. Однак, недостатньо дослідженими є методичні підходи до оцінки синергетичних ефектів від процесів злиття та поглинання в банківському секторі економіки України з урахуванням специфіки сучасних умов діяльності національних банків. Світовий досвід свідчить, що лише близько 50% об'єднань банків виявляються успішними, на нашу думку, основною причиною невдач при укладенні подібних угод являється нехтування таким поняттям як «синергетичний ефект».

В Україні відносно новим є поняття оцінки ефекту синергії, тому потребує подальшої розробки. Відсутні дослідження факторів впливу на оцінку ефекту. Хоча існує багато методів оцінки ефекту синергії процесів злиття та поглинання, проте існуючі на сьогоднішній день підходи і методи оцінки ефекту синергії вимагають змін.

Сучасні розробки в галузі управління синергією дозволяють оцінювати синергетичний ефект при злитті та приєднанні, поділі і виділенні установ. Застосування цих розробок на практиці в діючих структурах, опис розрахунків, управлінських заходів щодо реорганізації оргструктури та мотивації для збереження синергетичного ефекту залишаються недостатньо вивченими. Тому в подальших розрахунках звернемо увагу на кількісну оцінку ефекту синергії як міру впливу на вартість банку з метою врахування синергетичного ефекту при визначенні вартості банку. Для аналізу ефекту синергії від процесів злиття та поглинання дослідимо структурні одиниці Raiffeisen Group – ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» та UniCredit Group – ПАТ